

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

18 maart 2009

RAPPORT VAN DE VLAAMSE REGERING

**tot uitvoering van het protocol van 4 februari 2009
tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering
betreffende de jaarlijkse rapportering
over de samenstelling van de kabinetten van de Vlaamse ministers**

Toestand op 31 december 2008

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken,
Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
uitgebracht door mevrouw Else De Wachter**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Kurt De Loor.

Vaste leden:

de dames Hilde De Lobel, Katleen Martens, An Michiels, de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Sonja Claes, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Laurence Libert, de heer Francis Vermeiren;

de heren Gilbert Bossuyt, Kurt De Loor, mevrouw Else De Wachter.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Marie-Rose Morel, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, mevrouw Gerda Van Steenberge;

mevrouw Vera Jans, de heer Ward Kennes, mevrouw Joke Schauvliege, de heer Luc Van den Brande;

mevrouw Vera Van der Borgh, de heren Bob Verstraete, Paul Wille;

de heer Marcel Logist, mevrouw Els Robeyns, de heer Dany Vandenbossche.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck;

de heer Christian Van Eyken.

Zie:

35 (2008-2009)

– Nr. 1: Rapport van de Vlaamse Regering + Erratum

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid	4
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden.....	5
3. Antwoorden van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid	6
4. Replieken van de commissieleden met antwoord van de minister-president	7
BIJLAGE: Evolutie van de personeelsbezetting op de kabinetten van de Vlaamse ministers sinds 2000	9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie besprak op 12 maart 2009 het rapport van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het protocol van 4 februari 2009 tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering betreffende de jaarlijkse rapportering over de samenstelling van de kabinetten van de Vlaamse ministers (toestand op 31 december 2008).

1. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Platte-landsbeleid

De *minister-president* verwijst naar het nog maar recent hernieuwde protocol van 4 februari 2009 tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering betreffende de jaarlijkse rapportering over de samenstelling van de kabinetten van de Vlaamse ministers. Conform de afspraken in dit protocol zorgt de *minister-president* voor een gecoördineerde indiening van de gegevens. De tabellen in het document worden opgesteld door de afdeling Kanselarij en geverifieerd door de verschillende kabinetssecretarissen.

Rekening houdend met de rapporteringsvoorschriften vindt men in de rapportering per minister twee tabellen. Ten eerste gaat het om de reële situatie op 31 december 2008 met een nominatieve oplijsting van de personeelsleden die op die datum in dienst waren. Ten tweede gaat het om de nominatieve lijst met de kabinetsmedewerkers die in de loop van 2008 het kabinet hebben verlaten.

Voor het kabinet van voormalig minister Bourgeois werd ook de tabel toegevoegd met de situatie op 23 september 2008 (dit is de datum waarop minister Bourgeois ontslag nam). Voor het kabinet Vanackere werden – voor de duidelijkheid – twee tabellen toegevoegd. Ten eerste gaat het om een overzicht van de situatie op 30 december 2008 (dit is de datum waarop minister Vanackere ontslag nam) en ten tweede om een overzicht van de situatie op 31 december 2008 met vermelding van de kabinetsmedewerkers van het kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin die op deze datum nog in dienst waren op basis van

de continuïteitsregeling beslist binnen de Vlaamse Regering.

In het vernieuwde protocol werden er enkele wijzigingen aangebracht met betrekking tot de personeelsrapportering. Het gaat meer bepaald om de volgende aanpassingen:

- de rubrieken over ‘experten’ en ‘studie-opdrachten’ zijn zonder voorwerp geworden, gelet op de schrapping van artikel 8 van het kabinetsbesluit;
- de vroegere indeling in niveaus werd aangepast aan de indeling in stafleden, uitvoerende en aanvullende personeelsleden, conform het kabinetsbesluit;
- in de tabellen met de kabinetsmedewerkers die uit dienst getreden zijn, wordt nu ook de datum van indiensttreding toegevoegd (zoals gevraagd door het Rekenhof).

Wat het aantal personeelsleden betreft, stelt de *minister-president* dat het toegelaten personeelskader sinds 2000 een status quo kent met gemiddeld 49 kabinetsleden per minister. In de regering-Somers werd het personeelskader aangepast aan het (sinds 2001) verhoogde aantal ministers van 9 naar 10. In de regering-Leterme/Peeters werd het personeelskader vastgehouden op het gemiddelde van 2000, weliswaar met inbegrip van het feit dat in de samenstelling van de huidige regering er twee (in plaats van één in 2000) kabinetten van een viceminister-president zijn.

De reële, gemiddelde bezetting in 2008 blijft nog lager dan deze in de vorige legislatuur. Er blijven dus nog 9,6% niet-ingevulde stoelen over. In de begroting is het gebudgetteerde weddebudget per kabinetslid constant gebleven sinds 2000 (behoudens indexering en correctie ‘vergrijzingskost’).

De *minister-president* besluit dat men zich in de laatste rechte lijn naar de verkiezingen bevindt. Hij verwijst ook naar de Commissie Efficiëntie en Effectiviteit van de Overheid die een interessant rapport heeft opgemaakt dat weerhouden is in Vlaanderen in Actie (ViA), met daarin ook doelstellingen wat de afslanking van de kabinetten betreft. De wenselijkheid van dergelijke afslanking is ook de persoonlijke mening van de *minister-president*. Het debat over de wenselijke grootte van de kabinetten zal door de nieuwe

Vlaamse Regering en het nieuwe Vlaams Parlement moeten worden gevoerd.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

De heer *Marnic De Meulemeester* stelt vast dat het rapport een correcte weergave inhoudt van het aantal personeelsleden op de kabinetten. Hij vindt het belangrijk dat er een taakverdeling is tussen kabinet en administratie, zodat men niet tweemaal hetzelfde werk zou doen. Een goede samenwerking gebaseerd op wederkerigheid leidt tot een hogere efficiëntie. In die zin steunt de spreker ook het pleidooi in Vlaanderen in Actie (ViA) voor een charter tussen kabinet en administratie. Is het de bedoeling deze weg verder te bewandelen? Zal dit ook door de volgende Vlaamse Regering worden opgenomen?

Wat het aantal kabinetsleden betreft, vraagt de spreker dat de minister een duidelijk overzicht per kabinet voor de laatste jaren zou geven. Daaruit zou moeten blijken of er de laatste jaren sprake is van een daling of een stijging van het aantal kabinetsleden.

De heer *Jurgen Verstrepen* verwijst naar het ontwerp van protocol tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering dat op 5 januari 2009 door het Uitgebreid Bureau werd goedgekeurd. Het ontwerp van protocol werd vervolgens op 12 januari voor advies aan de Inspectie van Financiën bezorgd. In dat advies wordt gesteld dat men eigenlijk veel verder had kunnen gaan wat de transparantie inzake de werking van de kabinetten betreft. De spreker heeft de indruk dat men met de voorliggende rapportering een beetje met de handrem op rijdt. Er wordt wel een opsomming gegeven van de kabinetsleden met hun functie maar daaruit kan eigenlijk weinig transparante informatie worden afgeleid.

In het advies van de Inspectie van Financiën staan een hele reeks suggesties met het oog op meer transparantie die de regering niet heeft overgenomen. De Inspectie van Financiën twijfelt ook of het nieuwe protocol wel tegemoetkomt aan de vraag van het Rekenhof naar een grotere transparantie inzake de rapportering over de samenstelling van de kabinetten (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nrs. 37-H/1 en 2). De spreker vraagt dan ook waarom er in het protocol niet meer rekening is gehouden met de bevindingen van het Rekenhof en met de suggesties van de Inspectie van Financiën.

De heer *Jef Tavernier* stelt vast dat het rapport de basisgegevens levert voor wat de samenstelling van de kabinetten op 31 december 2008 betreft. Ook is het mogelijk er sommige evoluties uit het jaar 2008 uit af te leiden. Om er ook inzake de evolutie over de jaren heen iets uit te distilleren, moet men er de rapporten van de voorbije jaren en de begrotingen bij nemen. Mits het nodige studiewerk kan men dan tot een vollediger beeld komen.

De heer Tavernier vindt het belangrijk dat het rapport nog wat extra gegevens zou bevatten. Hij denkt bijvoorbeeld aan het aantal detacheringen en aan het gemiddeld aantal voltijdse equivalenten. Ook zou het interessant zijn een zicht te krijgen op de kabinetsuitgaven en hun evolutie over de jaren heen. Verder zou de spreker graag het effect willen zien op de kabinetsamenstelling van de personeelsswissels binnen de Vlaamse Regering en de wijziging van bevoegdheden. De minister-president heeft bijvoorbeeld een aantal bevoegdheden overgenomen van voormalig minister Bourgeois. Wat zijn daarvan de gevolgen geweest inzake de samenstelling van het kabinet van de minister-president? Wordt de vermindering bij de ene minister tenietgedaan door de vermeerdering bij de andere? Het is wel logisch dat men extra adviseurs nodig heeft als men er bevoegdheden bij krijgt. De ministerpost voor Welzijn is na het vertrek van de heer Vanackere binnen dezelfde partij gebleven. Welk effect heeft dat dan op de kabinetsamenstelling?

De heer *Wim Van Dijck* merkt op dat het rapport een momentopname is waar men minder de personeelsbewegingen uit kan afleiden. De spreker heeft een berekening gemaakt van het aantal personeelsleden en de voltijdse equivalenten voor de jaren 2007 en 2008. Daaruit kan men vaststellen dat, abstractie gemaakt van de liquidatie van het kabinet-Bourgeois, er eigenlijk geen daling merkbaar is maar dat er sprake is van een status quo of zelfs een lichte stijging. Wat ook opvalt is dat het overnemen van de bevoegdheden van minister Bourgeois door de minister-president niet geleid heeft tot een aanzienlijke toename van het aantal personeelsleden op diens kabinet. Naar verluidt zou er echter een inhaaloperatie gebeurd zijn in de maanden januari en februari van dit jaar.

Bij de bespreking van het vorige rapport over de samenstelling van de kabinetten (met de toestand op 31 december 2007) was de minister-president van mening dat men naar een afslanking van de kabinetten moest gaan. Die doelstelling wordt nu ook

expliciet opgenomen in het actieplan van de Vlaamse Regering Vlaanderen in Actie. De minister-president was van oordeel dat men hiermee rekening zou moeten houden bij de samenstelling van de kabinetten bij het begin van de volgende legislatuur. Hij ging ook onderzoeken wat nog deze legislatuur mogelijk was. Blijkbaar was er niet veel speelruimte want tegenover vorig jaar is er weinig of niets veranderd.

Tot slot stelt de heer Van Dijk dat zijn fractie voorstander is van een drastische afslanking tot zelfs afschaffing van de kabinetten. Het zwaartepunt van de beleidsvoorbereiding moet bij de administratie liggen, net zoals dat in het buitenland het geval is.

Ook mevrouw *Else De Wachter* stelt vast dat de rapportering een momentopname inhoudt. Uit de tussenkomen van de collega's leidt zij af dat het document de nodige interesse opwekt. Het is van belang rekening te houden met de gemaakte opmerkingen en reeds de nodige voorbereidingen te treffen wat de toekomstige kabinetten betreft en de gewenste wisselwerking tussen de kabinetten en de administratie.

3. Antwoorden van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

De *minister-president* verwijst naar de tabel als bijlage voor de cijfergegevens van de evolutie van de personeelsbezetting sinds 2000. Men moet hierbij uiteraard rekening houden met het aantal ministers. Door het overnemen van de bevoegdheden van minister Bourgeois heeft de minister-president acht extra medewerkers gekregen daar waar hij recht had op tien. Door het ontslag van minister Bourgeois zijn er uiteindelijk 31 voltijdse equivalenten niet meer ingevuld.

De minister-president stelt dat er op 31 december 2008 408,6 voltijdse equivalenten op de kabinetten werkten. Gemiddeld per kabinet komt dat neer op 45,4 personeelsleden, hetgeen een bezettingsgraad van 90,4% vertegenwoordigt.

Hij verwijst naar het feit dat er in het actieplan Vlaanderen in Actie heel duidelijke doelstellingen

zijn opgenomen wat de samenstelling van de kabinetten betreft. Met de uitvoering hiervan kan worden begonnen bij de start van een nieuwe regering. Dat is ook een logisch uitvloeisel van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid die, onder meer, een grotere betrokkenheid van de ambtenaren bij de beleidsvoorbereiding inhoudt.

De minister-president erkent dat de Inspectie van Financiën naar aanleiding van de goedkeuring van het nieuwe rapporteringsprotocol een aantal bemerkingen heeft geformuleerd, die erop wezen dat deze rapportering verder zou kunnen gaan op het vlak van 'transparantie'. Hij doet opmerken dat in het protocol tussen Vlaams Parlement en Vlaamse Regering duidelijk de keuze is gemaakt voor een nominatieve en géén statistische rapportering. Het is dus niet de bedoeling om via dit instrument informatie te verstrekken over, bijvoorbeeld, man-vrouwverdeling, aantal allochtone medewerkers of aantal personen met een arbeidshandicap, vroegere tewerkstelling, verloning en dergelijke. Deze informatie is privacygevoelig en kan enkel in statistische vorm verstrekt worden.

Daarnaast beschikt het Vlaams Parlement binnen haar regulier controlerecht over de mogelijkheid om gerichte vragen te stellen over de samenstelling en de werking van de kabinetten. Regelmatig maakt het Vlaams Parlement daarvan ook gebruik.

Bij elke rapportering moet ook de meerwaarde inzake transparantie steeds afgewogen worden tegenover de kost om deze gegevens in te zamelen, bij te houden en te verwerken. In dit verband zijn een aantal zaken die de Inspectie van Financiën suggereerde eerder inefficiënt: het aantal vierkante meter schoon te maken oppervlakte per schoonmaakster op een kabinet, het aantal e-mails die door de kabinetschef of adjunct-kabinetschef gestuurd worden naar een afdelingshoofd of lagere ambtenaar, het aantal terugbetaalde kilometers dienstverplaatsingen met eigen wagen.

Daarnaast wordt bepaalde informatie reeds gecontroleerd, opgevraagd en gerapporteerd aan andere instanties. Zo vallen bijvoorbeeld alle financiële verrichtingen onder de controletaak van het Rekenhof en wordt informatie over woon-werkverkeer met openbaar vervoer of dienstwagen op individuele basis gerapporteerd aan fiscus en Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).

4. Replieken van de commissieleden met antwoord van de minister-president

De heer *Jurgen Verstrepen* begrijpt dat men gevoelige informatie niet zo maar te grabbel mag gooien. Gezien de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de verhoogde interesse van het parlement voor de rapportering over de samenstelling van de kabinetten, zou men echter proactief toch wat meer informatie kunnen geven en transparantie bieden. Uiteraard is het niet interessant te weten hoeveel vierkante meters kantooroppervlakte de kuisvrouw heeft gepeutst. Maar het is bijvoorbeeld wel nuttig te weten hoeveel personeelsleden gedetacheerd zijn en om de herkomst van die detacheringen te kennen. Ook mandaten van kabinetsmedewerkers zouden gerapporteerd kunnen of moeten worden vanuit een streven naar een grotere transparantie. Op die manier kan men vele discussies en eventuele verdachtmakingen vermijden. Men zou de transparantie als een positief element moeten bekijken en niet zozeer als een controlerend element. Door meer transparantie te bieden kan men voorkomen dat sommige discussies ontstaan op basis van een bepaalde perceptie.

Verwijzend naar de tabel die de minister-president liet ronddelen, stelt de heer *Jef Tavernier* vast dat het aantal kabinetsmedewerkers en ook het gemiddelde over de jaren heen lichtjes is gestegen. Het ontslag van minister Bourgeois heeft wel aanleiding gegeven tot een lichte daling. Een van de redenen van die daling, maar ook van de lichte stijging de voorbije jaren, is volgens de spreker de toename van het aantal kabinetsmedewerkers algemeen beleid. Officieel zijn er slechts twee viceminister-presidenten maar er zijn of waren ook de twee kartelpartners die beiden een kabinet algemeen beleid hadden. Dat zijn belangrijke maar omvangrijke diensten die ook voor de betrokken partijen van belang zijn. Voor de duidelijkheid van de rapportering zou het goed zijn dat men het kabinet algemeen beleid apart zou zetten van het zogenaamde technisch kabinet. Daarnaast zou de rapportering nog wat extra informatie moeten bevatten, met name wat de detachering en de herkomst ervan betreft. Detachering heeft immers ook een budgettaire weerslag en kan de kostprijs van de kabinetten beïnvloeden.

De heer *Ward Kennes* wijst erop dat de kabinetten reeds een van de meest gecontroleerde instellingen zijn binnen de Vlaamse overheid. Er wordt con-

trole uitgeoefend via de cel voor de beheersing van de kabinetskredieten, de Kanselarij, het Rekenhof en het Vlaams Parlement via de jaarlijkse rapportering en de schriftelijke vragen. Ook de media en – in uitzonderlijke gevallen – de Vlaamse Ombudsdienst houden de kabinetten in het oog. Men moet er ook rekening mee houden dat de kabinetten veel tijd moeten steken in het opmaken van allerlei rapporteringen. Een aantal van die rapporteringen zijn ook erg nuttig en maatschappelijk relevant. Als men echter een aantal schriftelijke vragen ziet, dan kan men zich afvragen wat de relevantie is van de geleverde informatie in verhouding tot de tijd die nodig was om de informatie te leveren. De spreker vindt daarom dat men zich moet concentreren op de politieke relevantie van de werking van de kabinetten.

Wat de vraag naar openbaarmaking van mandaten betreft, stelt de heer *Kennes* dat een aantal zaken reeds in het Belgisch Staatsblad terug te vinden zijn. Het Rekenhof rapporteert immers over de aangifte door de kabinetchefs en de adjunct-kabinetchefs.

Tot slot benadrukt de heer *Kennes* dat er op de Vlaamse kabinetten veel knowhow aanwezig is en dat er erg hard gewerkt wordt.

De heer *Wim Van Dijk* vindt het nuttig om de louter nominatieve rapportering zoals men die nu kent open te trekken en er relevante statistische en andere informatie aan toe te voegen. Dat verhoogt de transparantie en zo ongelooflijk veel tijd extra zal dat niet vergen. Op basis van de rondgedeelde cijfers besluit de spreker dat er over de jaren heen toch een lichte stijging merkbaar is. Men kan dus alleen maar hopen dat de trendbreuk vanaf de nieuwe legislatuur wordt ingezet.

De *minister-president* kan dit laatste bijtreden. Hij is voorstander van dergelijke trendbreuk. Wat de vragen naar extra informatie over detacheringen en dergelijke betreft, antwoordt de minister-president dat elke minister verantwoordelijk is voor zijn kabinet en daarop kan worden aangesproken. Verder moet men opletten met gegevens als ‘waar men vroeger heeft gewerkt’, zij het in de administratie of in de private sector. De relevantie om dat in een rapport op te nemen is niet altijd duidelijk. De regering heeft er alle belang bij om mogelijk verkeerde percepties te vermijden. Hier moet een juist evenwicht worden gevonden. Men heeft alleszins al een stuk van de weg in

de goede richting afgelegd. Vlaanderen in Actie gaat verder op die weg. Het verheugt de minister-president dat ook deze commissie die weg wil bewandelen.

De heer *Jurgen Verstrepen* repliceert dat de vraag naar transparantie inzake detacheringen ook te maken heeft met de zogenaamde draaideursystemen die werden toegepast. Vroegere consultants of experts verdwenen van de lijst maar doken dan via een creatieve detachering opnieuw op. Na verloop van tijd kan de vraag naar duidelijkheid over de detacheringen minder noodzakelijk worden. Op dit moment zitten we echter in een overgangsfase en dan is die informatie wel relevant.

De verslaggever,

De voorzitter,

Else DE WACHTER

Kurt DE LOOR

BIJLAGE:

Evolutie van de personeelsbezetting
op de kabinetten van de Vlaamse ministers sinds 2000

	Kader vastgelegd in het kabinetsbesluit		Reële bezetting op 31/12		Bezettingsgraad
	totaal	gemiddeld / kabinet	totaal	gemiddeld / kabinet	
2000 -Dewael (9 ministers)	443	49	372	41,3	84%
2001 -Dewael (10 ministers)	443	44	422,6	42,26	95%
2002 -Dewael (10 ministers)	443	44	422	42	95%
2003 -Somers (10 ministers)	467	47	427,8	42,8	92%
2004 -Leterme (10 ministers)	490	49	427,5	42,8	87%
2005 -Leterme (10 ministers)	490	49	449,4	44,9	92%
2006 -Leterme (10 ministers)	490	49	439,1	43,9	89,6 %
2007 -Peeters (10 ministers)	490	49	460,2	46,0	93,9 %
2008 -Peeters (9 ministers)	452	50	408,6	45,4	90,4 %